

zaterdag

06.06.2015

20.00 Kamermuziekzaal

19.15 Inleiding door

Pieter Bergé

Mark Padmore & Roger Vignoles

Schubert & Britten

CONCERTGEBOUW BRUGGE

Biografieën

Mark Padmore (GB) kreeg een beurs voor zijn koorstudies aan het King's College in Cambridge en studeerde af met de hoogste graad in de muziek. Vandaag heeft hij een bloeiende carrière opgebouwd als opera-, concert- en recitalzanger. Met zijn rollen als de evangelist in Bachs *Johannes- en Mattheuspassie* met de Berliner Philharmoniker en Sir Simon Rattle oogstte hij veel lof. Als concertzanger werkt hij vaak samen met het Orchestra of the Age of Enlightenment. Daarnaast gaf hij reeds recitals wereldwijd. Zijn naam wordt in het bijzonder gelinkt aan de liedcycli van Schubert, Schumann en Britten.

Roger Vignoles (GB) staat bekend als een vooraanstaande pianobegeleider. Hij werkt geregeld samen met de beste zangers uit verschillende kringen en is een autoriteit inzake liedbegeleiding. Hij genoot zijn muzikale opleiding aan het Magdalene College in Cambridge, waarna hij ervaring opdeed als repetitor aan de Royal Opera te Londen. Wereldwijd is hij een vaste waarde in concertzalen en festivals. Zijn uitgebreide repertoire omhelst naast Duitse en Franse liederen uit de 19e en 20e eeuw, ook Spaanse *Canciones* en cabaretliederen. Daarnaast is hij een veelgevraagd docent voor masterclasses in Europa en Amerika.

Uitvoerders en programma

Mark Padmore: tenor
Roger Vignoles: piano

—

Franz Schubert (1797-1828)

Atys, D585 (1817)
Ganymed, D544 (1817)
Strophe aus Die Götter Griechenlands, D677 (1819)
Am Strome, D539 (1817)
Des Fischers Liebesglück, D933 (1827)
Der Jüngling an der Quelle, D300 (1817)
Der Schiffer, D536 (1817)

Benjamin Britten (1913-1976)

Sechs Hölderlin-Fragmente, opus 61 (1958)

1. Menschenbeifall
2. Die Heimat
3. Sokrates und Alkibiades
4. Die Jugend
5. Hälfte des Lebens
6. Die Linien des Lebens

— pauze —

Benjamin Britten

The Holy Sonnets of John Donne, opus 35 (1945)

1. Oh my black Soule!
2. Batter my heart
3. Oh might those sighes and teares
4. Oh, to vex me
5. What if this present
6. Since she whom I loved
7. At the round earth's imagined corners
8. Thou hast made me
9. Death, be not proud

Britten & Schubert

Benjamin Britten geldt vandaag als een van de belangrijkste operacomponisten van de 20e eeuw. Daarnaast heeft hij ook een vooraanstaande rol gespeeld in tal van andere genres, waaronder het lied. Buiten Engeland genieten de meeste van zijn liedcycli voorsnog nauwelijks bekendheid, hoewel ze behoren tot het meest geraffineerde en doordringende dat de 20e eeuw in dit genre te bieden heeft. Onder meer de vanavond uitgevoerde cycli *The Holy Sonnets of John Donne* uit 1945 (opus 35) en de *Sechs Hölderlin-Fragmente* uit 1958 (opus 61) zijn absolute toppers uit het repertoire.

De grote sterkte van Brittens muziek ligt in haar directe aansprekingskracht. Britten is inderdaad een van die buitengewone componisten uit de 20e eeuw die erin geslaagd is om tegelijkertijd een individuele en vernieuwende toonspraak te ontwikkelen én voeling te houden met het traditionele concertpubliek. Het avant-gardistische modernisme is in grote mate aan hem voorbijgegaan, maar de moderniteit – in de cruciale betekenis van ‘het aanvoelen van de eigen tijd’ – is dat allerminst. Britten heeft altijd gecomponeerd in een rechtstreekse dialoog met de 20e eeuw, maar dan wel op een zodanige manier dat daarbij ook de verbondenheid met het verleden op een hoorbare manier in stand gehouden werd. Het verleden is in Brittens muziek dan ook niet aanwezig als een gratuite referentie of gemakkelijk hulpmiddel, maar als een onontbeerlijke voedingsbodem voor de eigen contemporaine expressie.

De *Holy Sonnets of John Donne* vormen een cyclus van negen liederen, gebaseerd op een collectie van negentien sonnetten van de Engelse dichter John Donne (1572-1631). Deze auteur maakt deel uit van de

zogenaamde ‘metaphysical poets’, een – onfeitelijke – verzameling dichters met een aantal gemeenschappelijke karakteristieken zoals een voorliefde voor paradoxale beelden, een plastisch taalgebruik, een ongewone combinatie van vrome religiositeit en ongeremd sensualisme. Donne schreef deze sonnetten allicht rond 1609-10, in een periode waarin hij een persoonlijke geloofsstrijd doormaakte die uiteindelijk zou leiden tot zijn bekering tot het anglicanisme. In verschillende van de gedichten is zijn ambigue houding ten aanzien van het geloof in god op een zeer krachtige manier uitgedrukt (zoals bijvoorbeeld *Batter my heart* of *Oh, to vex me*). In andere komt vooral de innerlijke strijd van de dichter tot uiting – tussen de aardse verleidingen enerzijds en de weerstand die hij eraan tracht te bieden anderzijds. Uit meerdere gedichten spreekt ook een sterk schuldgevoel, een diep berouw, en de ietwat zinloze hoop om alsnog verlichting te vinden. Het meest indrukwekkende aspect in de cyclus is hoe de dichter in de laatste gedichten de dood beschrijft. Dit geldt vooral voor het laatste lied, dat gebaseerd is op het bekende sonnet *Death, be not proud* (‘Dood, wees niet trots’). Hierin veegt de dichter de dood als het ware de mantel uit: hij minimaliseert haar betekenis en impact, noemt haar zelfs ‘een slaaf’ en daagt haar ten slotte uit om zelf te sterven: ‘Death, thou shalt die’.

Deze slotzin is ook muzikaal een van de merkwaardigste momenten uit de hele cyclus. Britten plaatst de woorden namelijk op een uiterst expliciete, tonale slotcadens, die fel contrasteert met de verfijnde en veel minder uitgesproken harmonieën uit de rest van de cyclus. Door deze techniek hier te introduceren worden de slotnoten veel krachtiger dan de luisteraar ook maar enigszins had kunnen verwachten, en ontstaat

de suggestie dat de dood effectief finaal het zwijgen wordt opgelegd.

De hele Donne-cyclus krijgt nog extra gewicht en betekenis vanuit twee belangrijke contextuele elementen. Ten eerste werd de cyclus gecomponeerd in 1945, in de context van een concert waarin de 250e verjaardag van de dood van Henry Purcell (21 november 1695) herdacht zou worden. Stilistisch wou Britten daarbij ook graag de sfeer van Purcells ‘hymns’ en ‘sacred songs’ in herinnering brengen. Een lied waarin dit bijzonder expliciet gebeurt, is opnieuw het slotsonnet, waarin Britten terugvalt op de barokke chaconne-traditie.

Een tweede contextueel element heeft te maken met de periode waarin Britten de cyclus schreef: hij componeerde de negen liederen namelijk tussen 2 en 19 augustus 1945, vlak nadat hij met de bekende Joodse violist Yehudi Menuhin een concerttournee gemaakt had door het pas bevrijde Duitsland, en daarbij onder meer ook een bezoek gebracht had aan het concentratiekamp van Belsen. Britten was vanzelfsprekend uitermate aangedaan door de gruwel waarmee hij geconfronteerd werd. De acute, niets ontziende confrontatie met deze massamoord, verscherpte dan ook zijn aandacht voor de sombere gedichten van Donne, en in het bijzonder voor de doodsproblematiek die er herhaaldelijk in uitgewerkt wordt.

De *Sechs Hölderlin-Fragmente*, Brittens enige liedcyclus op Duitse tekst, is een verzameling van zes vrij korte liederen op teksten van de Duitse lyrische – en hypersensibele – dichter Friedrich Hölderlin (1770-1843). De teksten bevatten enkele thematieken die ook elders in het werk van Britten een belangrijke rol spelen, zoals de versterkende kracht van

de liefde [als tegengesteld aan de publieke bijval] (*Menschenbeifall*), de liefde voor de eigen geboortegrond (*Heimat*), de kracht van de louter fysieke schoonheid (*Sokrates und Alkibiades*), de herinnering aan de jeugd en haar onschuld (*Die Jugend*), en het besef van de onvermijdelijkheid van ouderdom en dood (*Hälfte des Lebens*). Opmerkelijk in de gedichten van Hölderlin zijn ook de vele verwijzingen naar ‘het goddelijke’ (onder meer in *Die Linien des Lebens*).

Benjamin Britten schatte zijn Hölderlin-cyclus zelf bijzonder hoog in. Mogelijk heeft dat te maken met de extreme uitpuring ervan. Waar in de Donne-cyclus vaak nog een uitgesproken theatraal-dramatische expressie overheerst, zijn de Hölderlin-liederen veel introverter en extreem kwetsbaar. In *Die Heimat* bijvoorbeeld wordt de liedmelodie continu ragfijn geëchood door het klavier, waardoor het hele lied als het ware op een ijle afstand wordt geplaatst. In *Sokrates und Alkibiades* gaat Britten in zijn uitpuring zelfs zo ver dat hij de hele vraag van Alkibiades met een slechts eenstemmige melodie in het klavier laat dialogeren. Het laatste lied van de cyclus komt op een merkwaardige manier overeen met het slotlied uit de *Holy Sonnets*: opnieuw klinkt er in de bas een metrisch zeer constante basismelodie waarop de vocale partij zich, aanvankelijk heel voorzichtig, nestelt. Geleidelijk aan echter wordt de muziek zwaarder en luider, met name wanneer de dichter zegt: ‘Was hier wir sind, kann dort ein Gott ergänzen mit Harmonien und ewigen Lohn und Frieden’. Opnieuw kiest de componist – enigszins verrassend – voor een sterk affirmatief slot, alsof daarmee de uitgesproken hoop extra kracht wordt bijgezet.

Pieter Bergé

Friedrich Hölderlin (1770-1843)

Johann Christian Friedrich Hölderlin, geboren op 29 maart 1770 in Lauffen aan de Neckar, studeerde van 1788 tot 1793 theologie, wijsbegeerte en letterkunde in Thüringen. Onder meer Hegel en Schelling waren daar zijn studiegenoten. Ondanks deze opleiding werd hij geen dominee, maar huisleraar bij mevrouw Von Kalb, de vriendin van Schiller en Jean-Paul. Schiller zelf ontmoette hij pas later (1795) in Jena, samen met Goethe, Herder en Fichte. In 1796 werd hij dan huisleraar bij de bankiersfamilie Gontard in Frankfurt am Main. Zijn tragische liefde voor de vrouw des huizes, Susette Gontard (1768-1802) – zijn 'Diotima' – zorgde er enerzijds voor dat zijn al in 1794 in Schillers tijdschrift 'Neue Thalia' verschenen *Fragment von Hyperion* zijn definitieve vorm kreeg in een van de meest beroemde romans in briefvorm uit de literatuurgeschiedenis: *Hyperion oder der Eremit in Griechenland* (eerste deel verscheen in 1796, tweede deel in 1799). Anderzijds kreeg hij hierdoor ook onenigheid met de echtgenoot en in 1798 mocht hij op zoek gaan naar een nieuwe betrekking. Rusteloosheid en zwaarmoedigheid werden zijn deel en na een verblijf in Hamburg bij zijn vroegere studievriend Isaak von Sinclair (1798-1800), vertrok hij achtereenvolgens naar Stuttgart, Hauptwil in Zwitserland (1801) en tenslotte naar Bordeaux waar hij opnieuw een tijdlang huisleraar werd. Nog hetzelfde jaar (1802) keerde hij terug naar Stuttgart en vernam daar het overlijden van Susette Gontard. Zijn gezondheidstoestand verslechterde en zijn (geestes)ziekte werd ongeneeslijk.

Na een verblijf in een ziekenhuis in Thübingen (1807) bracht hij zijn laatste levensjaren (1808-1843) door bij Zimmer, een schrijnwerker in Thübingen.

De *Hyperion* (voor een groot deel Hölderlins alter ego) uit zijn brievenroman is een jonge Griek die in weergaloos proza geschreven brieven aan zijn vriend Bellarmin, zijn geestelijke ontwikkeling door de ervaringen van vriendschap, eenzaamheid, verlangen, desillusie, liefde en inzicht, beschrijft en uiteindelijk tot de conclusie komt dat men enkel door één te zijn met de natuur in harmonie kan leven.

In Frankfurt begon Hölderlin aan het enkel in drie fragmenten bewaard gebleven drama *Der Tod des Empedokles* (1797-1800) dat het bericht van Diogenes Laertius over de offerdood in de Etna van de Siciliaanse wijsgeer Empedokles (ca. 500 v.C.) tot onderwerp heeft. Veel van Hölderlins gedichten (vooral deze van na 1800) behoren tot het allersublimste ooit geschreven in de Duitse taal, zoals ondermeer de hymne *Der Archipelagus* en de late gedichten *Menons Klage um Diotima* en *Hyperions Schicksalslied*, dat door Brahms op muziek werd gezet (opus 54 voor koor en orkest).

Johan Huys

Friedrich Hölderlin, portret van Franz Karl Hiemer (1792)

Liedteksten

Franz Schubert, Atys

Der Knabe seufzt über's grüne Meer,
Vom fernenden Ufer kam er her,
Er wünscht sich mächtige Schwingen,
Die sollten ihn ins heimische Land,
Woran ihn ewige Sehnsucht mahnt,
Im rauschenden Fluge bringen.

O Heimweh! unergründlicher Schmerz,
Was folterst du das junge Herz?
Kann Liebe dich nicht verdrängen?
So willst du die Frucht, die herrlich reift,
Die Gold und flüssiger Purpur streift,
Mit tödlichem Feuer versengen?

Ich liebe, ich rase, ich hab' sie gesehn,
Die Lüfte durchschnitt sie im Sturmeswehn,
Auf löowengezogenem Wagen,
Ich mußte flehen; o nimm mich mit!
Mein Leben ist düster und abgeblüht;
Wirst du meine Bitte versagen?

'Sie schaute mit gütigem Lächeln mich an;
Nach Thrazien zog uns das Löwengespann,
Da dien' ich als Priester ihr eigen.
Den Rasenden krätzt ein seliges Glück,
Der Aufgewachte schaudert zurück;
Kein Gott will sich hilfreich erzeigen.

Dort, hinter den Bergen im scheidenden Strahl
Des Abends entschlummert mein väterlich Tal;
O wär' ich jenseits der Wellen!
Seufzet der Knabe. Doch Cymbelgetön
Verkündet die Göttin; er stürzt von Höh'n
In Gründe und waldige Stellen.

Franz Schubert, Ganymed

Wie im Morgenglanze
Du rings mich anglühst,
Frühling, Geliebter!
Mit tausendfacher Liebeswonne

*De jongen zucht over de groene zee,
Van heel ver weg nam hem 't leven mee;
Kon hij op vleugels maar wiegen.
Die moesten hem naar 't vaderland,
Waarnaar zijn hart van heimwee brandt,
In pijlsnelle vlucht terugvliegen.*

*O heimwee! Peilloos diepe smart,
Wat folter jij het jonge hart?
Kan liefde jou niet verdringen?
Jij wilt dus de vrucht, die heerlijk rijpt,
Waar gouden en purperen gloed langs strijkt,
Met dood'lijke vlammen verzengen?*

*Ik min haar, ik raaskal, ik zag haar in 't veld,
De luchten doorsneden haar met stormgeweld,
Een leeuwenpaar trok woest haar wagen.
Ik moest wel smeken: o neem mij mee!
Mijn leven is zinloos en doods, passé;
Zul je dan negeren mijn vragen?*

*'Haar ogen, zij keken mij glimlachend aan;
Naar Thracië trok ons het leeuwengespan,
Daar moet ik, als priester, nu wonen.
'n Bezetene smacht naar zalig geluk,
Maar eenmaal wakker deinst hij terug;
Geen god wil zich als helper betonen.*

*Daar, achter de bergen, waar 't zonlicht verflauwt,
Daar slaapt nu het dal waar ik zo van houd;
O, kon ik ginds nog maar komen!',
Zucht de jongen zacht. Daar komt de godin,
Er klinken cimbalen. Hij stort zich in
De diepte, verdwijnt tussen bomen.*

*Hoe in 't morgenzonlicht
Jij mij alom toestraalt,
Lente, Geliefde!
Met duizendvoud'ge liefdesgolven*

Sich an mein Herz drängt
Deiner ewigen Wärme Heilig Gefühl,
Unendliche Schöne!

Daß ich dich fassen möcht'
In diesen Arm!

Ach, an deinem Busen
Lieg' ich, schmachte,
Und deine Blumen, dein Gras
Drängen sich an mein Herz.
Du kühlst den brennenden
Durst meines Busens,
Lieblicher Morgenwind!
Ruft drein die Nachtigall
Liebend nach mir aus dem Nebeltal.

Ich komm', ich komme!
Wohin? Ach, wohin?

Hinauf! Hinauf strebt's.
Es schweben die Wolken
Abwärts, die Wolken
Neigen sich der sehrenden Liebe.
Mir! Mir!
In eurem Schosse
Aufwärts!
Umfangend umfängen!
Aufwärts an deinen Busen,
Allliebender Vater!

Franz Schubert, Strophe aus Die Götter Griechenlands

Schöne Welt, wo bist du? Kehre wieder,
Holdes Blütenalter der Natur!
Ach, nur in dem Feenland der Lieder
Lebt noch deine fabelhafte Spur.
Ausgestorben trauert das Gefilde,
Keine Gottheit zeigt sich meinem Blick.
Ach, von jenem lebenswarmen Bilde
Blieb der Schatten nur zurück.

*Dringt in mijn hart naar binnen
Van jouw eeuwige warme, heilige gevoel,
Oneindige Schone!*

*Kon ik jou maar omhelzen
Met deze armen!*

*Ach, dicht aan jouw boezem
Lig ik en hunker,
En al jouw bloemen, jouw gras
Drukken zich aan mijn hart.
Jij koelt de brandende
Dorst in mijn binnenste,
Lieflijke morgenwind!
Daar roept de nachtegaal
Teder naar mij uit het neveldal.*

*Ik kom, ik kom al!
Waarheen, ach, waarheen?*

*Omhoog wil ik, omhoog!
De wolken, zij zweven
Neerwaarts, de wolken
Nijgen naar de smachtende liefde.
Hier! Hier!
Op jullie vleugels
Opwaarts!
Omstreng'lend omstrengeld!
Opwaarts, omhoog naar jouw boezem,
Alminnende vader!*

*Mooie tijd, waar ben je? Keer toch weder,
Lieflijk bloesemtijdperk van de natuur!
Ach, alleen in lied'ren, oud en teder,
Leeft je spoor nog, feeëriek en puur.
Uitgestorven treuren nu de velden,
Van de goden dient zich niemand aan.
Ach, van die zo levenswarme beelden
Bleef de schaduw slechts bestaan.*

Franz Schubert, Am Strome

Ist mir's doch, als sei mein Leben
An den schönen Strom gebunden;
Hab' ich Frohes nicht an seinem Ufer,
Und Betrübtes hier empfunden?

Ja, du gleichest meiner Seele;
Manchmal grün und glatt gestaltet,
Und zu Zeiten herrschen Stürme
Schäumend, unruhvoll, gefaltet.

Fliessest zu dem fernen Meere,
Darfst allda nicht heimisch werden;
Mich drängt's auch in mildre Lande,
Finde nicht das Glück auf Erden.

Franz Schubert, Des Fischers Liebesglück

Dort blinket durch Weiden
Und winket ein Schimmer
Blaßstrahlig vom Zimmer
Der Holden mir zu.

Es gaukelt wie Irrlicht
Und schaukelt sich leise,
Sein Abglanz im Kreise
Des schwankenden Sees.

Ich schaue mit Sehnen
Ins Blaue der Wellen
Und grüße den hellen,
Gespiegelten Strahl.

Und springe zum Ruder
Und schwinge den Nachen
Dahin auf den flachen,
Krystallinen Weg.

Fein Liebchen schleicht traulich
Vom Stübchen herunter
Und sputet sich munter
Zu mir in das Boot.

*'t Komt mij voor als is mijn leven
Aan de mooie stroom gebonden;
Heb ik vrolijkheid niet aan zijn oever
En veel droefs hier ondervonden?*

*Jij lijkt heel veel op mijn ziel, ja;
Soms mooi groen en glad gestreken,
En bij tijden heersen stormen,
Schuimend, rusteloos, vol streken.*

*Jij stroomt naar de verre zeeën,
Maar die kunnen je niet binden;
Ik moet ook naar mild're landen,
Kan op aard 't geluk niet vinden.*

*Daar twinkelt door de weiden
En pinkelt, zwak stralend,
Een licht uit de kamer
Der liefste naar mij.*

*Een schommelend dwaallicht
Op dommelend water;
haar weerschijn in een kring
op 't wiegende meer.*

*Ik kijk met verlangen
Naar wijkende baren,
En groet blij de klare,
Gespiegelde straal.*

*En spring naar het roer toe
En dwing vlug het bootje
Vooruit op de grote,
Kristalblauwe plas.*

*Mijn geliefde sluipt zacht uit
Haar huisje naar onder
En nestelt zich monter
Bij mij in de boot.*

Gelinde dann treiben
Die Winde uns wieder
See-einwärts zum Flieder
Des Ufers hin dann.

Die blassen Nachtnebel
Umfassen mit Hüllen
Vor Spähern den stillen,
Unschuldigen Scherz.

Und tauschen wir Küsse
So rauschen die Wellen,
Im Sinken und Schwellen
Den Horchern zum Trotz.

Nur Sterne belauschen
Uns ferne, und baden
Tief unter den Pfaden
Des gleitenden Kahns.

So schweben wir selig
Umgeben vom Dunkel,
Hoch überm Gefunkel
Der Sterne einher.

Und weinen und lächeln,
Und meinen enthoben
Der Erde schon oben,
Schon drüben zu sein.

Franz Schubert, Der Jüngling an der Quelle

Leise rieselnder Quell!
Ihr wallenden flispernden Pappeln!
Euer Schlummergeräusch
Wecket die Liebe nur auf.

Linderung sucht' ich bei euch
Und sie zu vergessen, die Spröde.
Ach, und Blätter und Bach
Seufzen, Luise, Dir nach!

*Heel liefjes dan drijven
De briesjes ons rechtaan
Het meer op en weg van
De vlier aan de kant.*

*De bleke nachtnevels
Versteken met tule
Voor spieders het stille
Onschuldige spel.*

*En geven wij kusjes,
Dan leven de golven,
Als hijgende wolven,
Dat niemand ons hoort.*

*Slechts sterren zien ons
Van verre, en baden
Diep onder de paden
Der glijdende schuit.*

*Zo zweven wij zalig,
Omgeven door donker,
Hoog boven 't geflonker
Van de sterren in 't meer.*

*En wenen, glimlachen
En menen te dromen,
De aarde ontnomen,
Al boven te zijn.*

*Zachtjes ruisende bron!
En wuivende, lisp'lende peppels!
Jullie sluimergeruis
Wakkert de liefde slechts aan.*

*Jullie vertroosting zocht ik,
Om haar te vergeten, de preutse.
Ach, maar blaad'ren en beek
Zuchten, Louise, jou na!*

Franz Schubert, Der Schiffer

Im Winde, im Sturme befahr ich den Fluß,
Die Kleider durchweicht der Regen im Guß;
Ich peitsche die Wellen mit mächtigem Schlag,
Erhoffend, erhoffend mir heiteren Tag.

Die Wellen, sie jagen das ächzende Schiff,
Es drohet der Strudel, es drohet das Riff.
Gesteine entkollern den felsigen Höh'n,
Und Tannen erseufzen wie Geistergestöhn.

So mußte es kommen, ich hab es gewollt,
Ich hasse ein Leben behaglich entrollt;
Und schlängen die Wellen den ächzenden Kahn,
Ich priese doch immer die eigene Bahn.

Drum tose des Wassers ohnmächtiger Zorn,
Dem Herzen entquillet ein seliger Born,
Die Nerven erfrischend – o himmlische Lust,
Dem Sturme zu trotzen mit männlicher Brust.

Benjamin Britten, Sechs Hölderlin-Fragmente

1. Menschenbeifall

Ist nicht heilig mein Herz, schöneren Lebens voll,
Seit ich liebe? Warum achtetet ihr mich mehr,
Da ich stolzer und wilder,
Wortereicher und leerer war?

Ach! der Menge gefällt, was auf den Markplatz taugt,
Und es ehret der Knecht nur den Gewaltsamen;
An das Göttliche glauben
Die allein, die es selber sind.

2. Die Heimat

Froh kehrt der Schiffer heim an den stillen Strom
von fernen Inseln, wo er geerttet hat;
wohl möcht' auch ich zur Heimat wieder;
aber was hab' ich, wie Leid, geerttet? –
Ihr holden Ufer, die ihr mich aufgezogt,
stillt ihr der Liebe Leiden? ach! gebt ihr mir,
ihr Wälder meiner Kindheit, wann ich
komme, die Ruhe noch einmal wieder?

*Door weer en wind bevaar 'k de rivier,
Mijn kleren doorweekt, want de regen gutst neer;
Ik gesel de golven met krachtige slag,
En hoop, en hoop op een zonniger dag.*

*De golven, zij jagen het kreunende schip,
er dreigt ons een maalstroom, er dreigt ook een klip.
Rotsblokken donderen van boven omlaag,
En sparren zuchten als geesten gestaag.*

*Het moest zo ver komen, ik heb het gehoopt,
Verafschuw een leven dat gladjes verloopt.
Verslonden de golven de krakende schuit,
Ik prees toch nog altijd mijn eigen besluit.*

*Dus 't water mag razen, onmachtig en kwaad,
Uit mijn hart ontkiemt een heerlijke staat,
Nerveusheid verdrijvend – wat doet het mij goed,
De storm te trotseren met mann'lijke moed.*

*Is mijn hart niet heilig, vol van mooier leven,
sinds ik liefheb? Waarom respecteerden jullie mij meer
toen ik trotser en wilder,
guller met woorden en ijdelere was?*

*Ach! De massa houdt van wat goed in de markt ligt,
en de knecht eert alleen de geweldenaar; in het
goddelijke geloven alleen zij
die het zelf zijn.*

*Vrolijk keert de schipper op de rustige stroom naar
huis terug van verre eilanden waar hij geoogst heeft;
ook ik wil graag naar huis terug; maar wat heb ik
naast verdriet ooit geoogst?
Lieflijke oevers, waar ik ben opgegroeid,
kunnen jullie liefdesverdriet helen? Ach! Kunnen jullie,
bossen uit mijn kinderjaren, bij mijn aankomst die rust
voor mij herstellen?*

3. Sokrates und Alkibiades

'Warum huldigst du, heiliger Sokrates,
Diesem Jünglinge stets? Kennest du Größers nicht,
Warum siehet mit Liebe,
Wie auf Götter, dein Aug' auf ihn?'

Wer das Tiefste gedacht, liebt das Lebendigste,
Hohe Tugend versteht, wer in die Welt geblickt,
Und es neigen die Weisen
Oft am Ende zu Schönem sich.

4. Die Jugend

Da ich ein Knabe war,
rettet' ein Gott mich oft
vom Geschrei und der Rufe der Menschen,
da spielt' ich sicher und gut
mit den Blumen des Hains,
und die Lüftchen des Himmels
spielten mit mir.

Und wie du das Herz
der Pflanzen erfreust,
wenn sie entgegen dir
die zarten Arme strecken,
so hast du mein Herz erfreut,
Vater Helios!
und, wie Endymion,
war ich dein Liebling,
heilige Luna!

O all ihr Treuen
freundlichen Götter!
Daß ihr wüßtet,
wie euch meine Seele geliebt!

[...]

Doch kannt' ich euch besser,
Als ich je die Menschen gekannt
Ich verstand die Stille des Aethers
Der Menschen Worte verstand ich nie.

Mich erzog der Wohl laut
des säuselnden Hains,

*Waarom vereer jij, heilige Socrates, voortdurend deze
jongeling? Ken jij niets groters,
waarom kijken jouw ogen met liefde, zoals naar
goden, naar hem?*

*Wie het diepste denkt, houdt van wat het levendigst is,
grote deugden worden begrepen door wie de wereld
heeft gezien, en op het eind richten de wijzen zich
vaak tot de schoonheid.*

*Toen ik een knaap was,
redde een god mij vaak
van het gekrijs en geroep van de mensen,
zodat ik veilig en blij kon spelen
met de bloemen in het struikgewas,
terwijl de hemelse briesjes
speelden met mij.*

*En zoals jij het hart
van de planten opvrolijkt,
wanneer ze naar jou
hun zachte armen uitstrekken,
zo heb jij mijn hart verblijd,
Vader Helios!
en, zoals Endymion,
was ik jouw liefste,
heilige Luna!*

*Ah! Jullie trouwe,
vriendelijke goden!
Jullie zouden moeten weten
hoeveel mijn ziel van jullie hield!*

[...]

*Maar ik kende jullie beter
Dan ik ooit de mensen heb gekend
Ik begreep de stilte van de ether
De woorden van de mensen begreep ik nooit.*

*Ik werd opgevoed door de welluidendheid
van het ritselende struikgewas,*

und lieben lernt' ich
unter den Blumen.
Im Arme der Götter wuchs ich groß.

5. Hälfte des Lebens

Mit gelben Birnen hängen
Und voll mit wilden Rosen
Das Land in den See,
Ihr holden Schwäne,
Und trunken von Küssen
Tunkt ihr das Haupt
Ins heilignüchterne Wasser.

Weh mir, wo nehm' ich, wenn
Es Winter ist, die Blumen, und wo
Den Sonnenschein,
Und Schatten der Erde?
Die Mauern stehn
Sprachlos und kalt, im Winde
Klirren die Fahnen.

6. Die Linien des Lebens

Die Linien des Lebens sind verschieden,
Wie Wege sind, und wie der Berge Grenzen.
Was hier wir sind, kann dort ein Gott ergänzen
Mit Harmonien und ewigen Lohn und Frieden.

Benjamin Britten, The Holy Sonnets of John Donne

1. Oh my black Soule!

Oh my blacke Soule! now thou art summoned
By sickness, death's herald, and champion;
Thou art like a pilgrim, which abroad hath done
Treason, and durst not turne to whence hee is fled,
Or like a thiefe, which till death's doome be read,
Wisheth himselfe deliver'd from prison;
But dam'd and hal'd to execution,
Wisheth that still he might be imprisoned.
Yet grace, if thou repent, thou canst not lacke;
But who shall give thee that grace to beginne?
Oh make thyselfe with holy mourning blacke,
And red with blushing, as thou are with sinne;
Or wash thee in Christ's blood, which hath this might
That being red, it dyes red soules to white.

*en liefhebben leerde ik
tussen de bloemen.
In de armen van de goden groeide ik op.*

*Met geel van peren
en vol wilde rozen
helt het land naar het meer,
lieve zwanen,
en van kussen dronken
duiken jullie halzen
in het heilige, nuchtere water.*

*Helaas, waar haal ik nu
het winter wordt, de bloemen, waar
het licht van de zon
en van de aarde de schaduw?
Sprakeloos, koud
staan de muren, weerhanen
krijzen in de wind*

*De levenslopen zijn verschillend,
Net zoals de wegen en de bergen
Om het even wat we zijn, een god kan het verrijken
met harmonie, eeuwige beloning en vrede.*

*O mijn zwarte ziel! Nu word je belaagd
Door ziekte, bode van de dood, en overwinnaar.
Je bent als een pelgrim, op de vlucht voor gevaar
In een ver land en door iedereen opgejaagd,
Of als een dief die zijn vonnis beklaat.
Hij schudt zijn hoofd en denkt: het is niet waar
En zit hij op de dodenkar dan trekt hij aan zijn haar,
Smekend, maar vergeefs, dat de uitspraak wordt verdaagd.
Nochtans, als je berouw toont, kan je nog op gratie hopen.
Niets is verloren, maar wie zal je die gratie geven?
Je treurt en geeft al niets meer om je leven.
Door zelfbeklag tracht je dit droeve lot te ontlopen.
Zelfs al ben je zondig, de macht van Christus is groot,
Zijn bloed kan je redden, ook al ben je dood.*

2. Batter my heart

Batter my heart, three person'd God; for you
As yet but knocke, breathe, shine, and seeke to mend;
That I may rise, and stand, o'erthrow me, and bend
Your force, to breake, blowe, burn and make me new.
I, like an usurpt towne, to another due,
Labour to admit you, but Oh, to no end,
Reason your viceroy in mee, mee should defend
But is captiv'd, and proves weake or untrue.
Yet dearly I love you, and would be loved faine,
But am betroth'd unto your enemy:
Divorce mee, untie, or breake that knot againe,
Take mee to you, imprison mee, for I
Except you enthrall mee, never shall be free,
Nor ever chaste, except you ravish mee.

3. Oh might those sighes and teares

Oh might those sighes and teares return againe
Into my breast and eyes, which I have spent,
That I might in this holy discontent
Mourne with some fruit, as I have mourn'd in vaine;
In mine Idolatry what show'rs of rain
Mine eyes did waste? What griefs my heart did rent?
That sufferance was my sinne; now I repent
'Cause I did suffer, I must suffer paine.
Th'hydroptique drunkard, and night scouting thief,
The itchy lecher and self-tickling proud
Have the remembrance of past joyes, for relief
Of coming ills. To poore me is allow'd
No ease; for long, yet vehement grieffe hath been
Th'effect and cause, the punishment and sinne.

4. Oh, to vex me

Oh, to vex me, contraries meet in one:
In constancy unnaturally hath begott
A constant habit; that when I would not
I change in vowes, and in devotione.
As humorous is my contritione
As my profane Love and as soone forgott:

*Bestorm mijn hart, drievuldige God, want alleen maar
Kloppen, ademen, schijnen, en verhelpen deed je tot
nu toe.
Werp me omver opdat ik recht kan staan, en doe
Je best, om me te breken, blazen, branden, en maak
me klaar.
Ik ben als een belegerde stad in de handen van een
geweldenaar,
Worstel om je toe te laten, maar oh, ik word moe.
De rede, je onderkoning in mij, vlucht voor dit gedoe,
Blijkt zwak in plaats van mij te verdedigen, en
onbetrouwbaar.
Toch bemin ik je zeer, en zou graag alles aan je geven,
Maar nu ben ik gebonden aan je vijand.
Scheid me, maak los, of verbreek die band,
Neem me mee, sluit me op, want ik zal in dit leven
Nooit vrij zijn, tenzij jij me tot slaaf maakt,
Of kuis en zedig, zolang jij me niet schaakt.*

*O konden die zuchten en tranen weer opdagen
In mijn borst en ogen, maar nu zijn ze verspild
En tevergeefs heb ik uit de dieptes gegild
Zonder dat ik wist of mijn treuren je zou behagen.
Nu heb ik niets meer, mij resten enkel vragen.
Hoe komt het dat die smart mijn hart verkilt?
En dat mijn oude zondes niet zijn verstild
Zodat ik weer als vroeger de pijn moet dragen?
Terwijl de onverzadigbare dronkaard en de dief,
De vrouwengek en de snoever zich troosten met hun lot,
Vergeet ik alle voorbije vreugdes, elk genot
En troost is niet voor mij, ik (arme) voel slechts grief.
Al dit lijden heeft me niets bezorgd dan smart.
Dit was het gevolg en de oorzaak, dit brak mijn hart.*

*Oh, om mij te kwellen, komen tegenstellingen samen:
Wispelturigheid kwam uiteindelijk near
Op een blijvende gewoonte; ik zweer
Als het niet past, en roep heilige namen.
Net als verklidders die plannen beramen
Is mijn berouw oprecht, mijn liefde en mijn eer*

As ridlingly distemper'd, cold and hott,
As praying, as mute; as infinite, as none.
I durst not view Heav'n yesterday; and today
In prayers, and flatt'ring speeches I court God:
Tomorrow I quake with true feare of his rod.
So my devout fitts come and go away,
Like a fantastique Ague: save that here
Those are my best dayes, when I shake with feare.

5. What if this present

What if this present were the world's last night?
Marke in my heart, O Soule, where thou dost dwell,
The picture of Christ crucified, and tell
Whether that countenance can thee affright,
Teares in his eyes quench the amazing light,
Blood fills his frownes, which from his pierc'd head fell.
And can that tongue adjudge thee into hell,
Which pray'd forgiveness for his foes fierce spight?
No, no; but as in my Idolatrie
I said to all my profane mistresses,
Beauty, of pity, foulnesse onely is
A sign of rigour: so I say to thee,
To wicked spirits are horrid shapes assign'd,
This beauteous forme assures a piteous minde.

6. Since she whom I loved

Since she whom I lov'd hath pay'd her last debt
To Nature, and to hers, and my good is dead,
And her Soule early into Heaven ravished,
Wholly on heavenly things my mind is sett.
Here the admyring her my mind did whett
To seeke thee God; so streams do shew their head;
But though I have found thee and thou my thirst hast fed,
A holy thirsty dropsy melts mee yett,
But why should I begg more love, when as thou
Dost woove my soul for hers: off'ring all thine:
And dost not only feare lest I allow
My love to Saints and Angels, things divine,
But in thy tender jealousy dost doubt
Lest the world, Fleshe, yea, Devill putt thee out.

*Zijn even onvoorspelbaar als het wisselende weer,
Ik heb een warrige geest, nu vloek ik, dan zeg ik amen.
Ik durfde gisteren niet naar de hemel zien, en vandaag
Flirt ik met God in vleierende praatjes en gebed,
Morgen beef ik met ware vrees voor zijn wet.
Zo komt en gaat constant mijn vrome vlaag
Als een fantastische koorts, behalve dat dit
Mijn beste dagen zijn, wanneer ik angstig bid.*

*Wat indien vannacht de wereld zou vergaan?
Toon in mijn hart, waar jij vertoeft, o ziel,
Het beeld van de gekruisigde Christus, en kniel
Zo je hem in de hemel naast God ziet staan.
Tranen in zijn ogen doen het licht uitgaan,
Bloed vult zijn fronsen, dat van zijn voorhoofd viel
En de doornen kroon ligt nu stil aan zijn hiel.
Denk je dat zijn tong je zal treffen met blaam?
Nee, nee; maar zoals ik in mijn verderf
Aan al mijn goddeloze minnaressen zei
Dat schoonheid wijst op medelijden, gevele
Dat ik niet meende; zo zeg ik je voor ik sterf:
Boze geesten kregen afschuwelijke vormen toegewezen,
Van deze mooie vorm hoef jij zeker niets te vrezen.*

*Sinds zij die ik beminde haar laatste schuld heeft betaald
Aan de natuur, en aan zichzelf, en mijn goed is gestorven,
En haar ziel vroeg naar de hemel heeft gezworven,
Wordt mijn geest volledig door hemelse dingen bepaald.
Hier werd mijn geest door haar te aanbidden
overgehaald
Om jou te zoeken, God; zo tonen stromen hun bronnen.
Maar al heb ik je gevonden, en al is mijn dorst
overwonnen,
Nog voel ik me onverzadigd, alsof geen zege werd
behaald.
Maar waarom zou ik haar verloren liefde bezingen,
Wanneer jij mijn ziel beklagt en mij al het jouwe biedt,
En niet enkel vreest voor toekomstig verdriet
Van heiligen of engelen, goddelijke dingen.
Maar toch ben je bang in je tedere ijver
Dat de wereld, het vlees, ja de duivel je verdrijven.*

7. At the round earth's imagined corners

At the round earth's imagined corners, blow
Your trumpets, angels, and arise
From death, you numberless infinities
Of souls, and to your scattered bodies go,
All whom the flood did, and fire shall o'erthrow
All whom war, death, age, agues, tyrannies,
Despair, law, chance hath slain; and you whose eyes

Shall behold God and never taste death's woe,
But let them sleep, Lord, and me mourn a space,
For, if above all these my sins abound,
'Tis late to ask abundance of Thy grace,
When we are there. Here on this lowly ground,
Teach me how to repent, for that's as good
As if Thou hadst seal'd my pardon with Thy blood.

8. Thou hast made me

Thou hast made me, and shall thy work decay?
Repaire me now, for now mine end doth haste,
I runne to death, and death meets me as fast,
And all my pleasures are like yesterday;
I dare not move my dim eyes anyway,
Despaire behind, and death before doth cast
Such terror, and my feeble flesh doth waste
By sinne in it, which it t'wards Hell doth weigh;
Onely thou art above, and when t'wards thee
By thy leave I can looke, I rise againe;
But our old subtle foe so tempteth me,
That not one houre my selfe can I sustaine;
Thy Grace may wing me to prevent his art,
And thou like Adamant draw mine iron heart.

9. Death, be not proud

Death be not proud, though some have called thee
mighty and dreadfull, for thou art not soe,
for those whom thou think'st thou dost overthrow,
die not, poore death, nor yet canst thou kill mee.
From rest and sleepe, which but thy pictures be,
much pleasure; then from thee, much more must flow,
and soonest our best men with thee do goe,
rest of their bones, and souls deliverie.
Thou art slave to Fate, Chance, kings and desperate

*Blaast jullie trompetten aan de verbeelde hoeken
Van de ronde aarde, engelen, en verrijst, verrijst
Opnieuw tot leven, gij, zonder tal of lange lijst
Van zielen, en gaat jullie verspreide lichamen zoeken,
Allen die bleven in de vloed, en zij die brandend vloeken,
Allen die oorlog, ontbering, ouderdom, plaag, despoot,
Wanhoop, wet, toeval, heeft geslacht, en gij die
zonder dood
God zult zien, zoals geschreven staat in de boeken.
Maar laat hen slapen, Heer, laat mij nog wat alleen,
Want, indien boven al dezen mijn zonden steken,
Is het laat om tekens van je gratie af te smeken
Wanneer we ginder zijn; leer me hier tussen het gemeen
Hoe ik moet berouwen, want dat is even goed
Als had je mijn vergiffenis bezegeld met je bloed.*

*Jij hebt me gemaakt, en zal je werk vergaan?
Herstel me nu, want nu komt mijn eind in zicht,
Ik loop naar de dood, en de dood is op mij gericht,
En al mijn genoegens zijn voorgoed gedaan.
Ik durf mijn doffe ogen niet meer op te slaan,
Wanhoop langs achter, en de dood in mijn gezicht
Belagen me, mijn zwakke vlees is al gezwich
Door zonde, zodat het naar de hel zal gaan.
Enkel jij bent boven, en wanneer ik naar je kijk,
Met jouw vergunning, verhef ik me weer,
Maar onze oude sluwe vijand drukt me neer,
Dat ik niet één uur ontsnap uit het slijk.
Je gratie zou me vleugels geven, zijn luister doven,
Zo jij als een magneet mijn ijzeren hart wou roven.*

*Wees niet zo trots, Dood, ook al sidderen velen
van je macht, voor mij stelt het niets voor;
want zij die vallen door jou gaan niet teloor,
geen mens sterft of laat zich door jou bevelen.
Als slaap en rust – niets anders dan jouw beelden –
plezier zijn, win ik meer dan ik verloor.
Zovele goede mannen gingen ons voor,
hun ziel bevrijd, rust ook hun stil gebeente.
Jij, slaaf van 't lot en van de radeloze,*

men, and dost with poyson, warre, and sickness dwell,
and poppie, or charmes can make us sleepe as well
and better than thy stroake; why swell'st thou then?
One short sleepe past, wee wake eternally,
And death shall be no more; Death, thou shalt die.

Franz Schubert, Die Mutter Erde

Des Lebens Tag ist schwer und schwühl,
Des Todes Atem leicht und kühl,
Er wehet freundlich uns hinab,
Wie welches Laub, ins stille Grab.

Es scheint der Mond, es fällt der Thau
Aufs Grab wie auf die Blumenau;
Auch fällt der Freunde Thrän' hinein,
Erhellet von sanfter Hoffnung Schein.
Uns sammelt alle, klein und groß,
Die Mutter Erd' in ihren Schoß.
O, säh'n wir ihr ins Angesicht,
Wir scheuten ihren Busen nicht!

Franz Schubert, Im Abendrot

O wie schön ist deine Welt,
Vater, wenn sie golden strahlet!
Wenn dein Glanz herniederfällt
Und den Staub mit Schimmer malet,
Wenn das Rot, das in der Wolke blinkt,
In mein stilles Fenster sinkt!

Könnt ich klagen, könnt ich zagen?
Irre sein an dir und mir?
Nein, ich will im Busen tragen
Deinen Himmel schon allhier.
Und dies Herz, eh' es zusammenbricht,
Trinkt noch Glut und schlürft noch Licht.

*wat zullen gif en strijd en ziekte baten,
als slaapbol, drugs en amulet doen slapen?
Dus hou maar op met dat gebral te lozen.
Het eeuwige wacht na korte sluimerpijn,
En dan, Dood, zal zelfs jij er niet meer zijn.*

*De levensdag is zwaar en zwoel,
De dood, die ademt licht en koel,
Hij blaast heel vriend'lijk ons bergaf,
Als dorrend blad naar 't stille graf.*

*De maan schijnt lief, de dauw valt teer
Op 't graf als op de bloemen neer;
Toch valt een vriendentraan daar ook,
Bestraald door 't licht van zachte hoop.
Wij komen allen, klein en groot,
Bij Moeder Aarde in haar schoot;
O, meden wij haar ogen niet,
Wij schuwden ook haar boezem niet!*

*O, hoe mooi is uw planeet,
Vader, in die gouden stralen!
Als uw glans daalt als een kleed,
Over 't stof nog licht laat dwalen.
Als het rood, dat in de wolken blinkt,
In mijn stille venster zinkt!*

*Mag ik klagen of versagen?
Twifelen aan u en mij?
Neen, ik wil in 't harte dragen
Reeds uw hemel, heel nabij.
En dit hart – voordat het breekt en zwicht –
Drinkt nog gloed en slurpt nog licht.*

Franz Schubert, Die Taubenpost

Ich hab' eine Brieftaub' in meinem Sold,
Die ist gar ergeben und treu,
Sie nimmt mir nie das Ziel zu kurz
Und fliegt auch nie vorbei.
Ich sende sie viel tausendmal
Auf Kundschaft täglich hinaus,
Vorbei an manchem lieben Ort,
Bis zu der Liebsten Haus.

Dort schaut sie zum Fenster heimlich hinein,
Belauscht ihren Blick und Schritt,
Gibt meine Grüße scherzend ab
Und nimmt die ihren mit.

Kein Briefchen brauch ich zu schreiben mehr,
Die Träne selbst geb ich ihr,
Oh, sie verträgt sie sicher nicht,
Gar eifrig dient sie mir.

Bei Tag, bei Nacht, im Wachen, im Traum,
Ihr gilt das alles gleich,
Wenn sie nur wandern, wandern kann,
Dann ist sie überreich!

Sie wird nicht müd, sie wird nicht matt,
Der Weg ist stets ihr neu;
Sie braucht nicht Lockung, braucht nicht Lohn,
Die Taub' ist so mir treu!

Drum heg ich sie auch so treu an der Brust,
Versichert des schönsten Gewinns;
Sie heißt – die Sehnsucht! Kennt ihr sie? –
Die Botin treuen Sinns.

*Ik heb een postduif die voor me werkt,
Zij is toegewijd en trouw.
Zij meet haar route heel precies
En vliegt door storm en kou.
Ik stuur haar weg wel duizendmaal,
Voor 'n boodschap ver van huis,
Voorbij aan menig lieflijk oord,
Tot bij mijn liefste thuis.*

*Daar kijkt zij voorzichtig door het raam,
Ziet haar wel en wee,
Reikt haar mijn groeten schertsend aan,
En neemt de hare mee.*

*Geen briefje hoef meer ik te schrijven,
Zelfs mijn tranen geef ik haar,
Nee, zij bezorgt ze nooit verkeerd,
Staat altijd voor mij klaar.*

*Bij dag, bij nacht, door weer en wind,
Haar maakt het weinig uit.
Als zij maar vliegen, vliegen kan,
Gaat zij van noord naar zuid.*

*Zij wordt niet moe, zij haakt nooit af,
Zij zoekt het avontuur.
Zij hoeft geen snoepje, geen bevel,
Hoe vaak ik haar ook stuur.*

*Ik koester daarom haar trouw aan mijn borst,
Verzekerd van een groot gewin
Zij heet – Verlangen! Kent u haar? –
Mijn boodschapper in ware zin.*

Andrea Voets © Jean-Pierre Jans

zo 07.06.15 / 15.00 / Kamermuziekzaal
Andrea Voets / De beste harpmuziek uit de vorige eeuw

Harprecitals vervallen snel in een programma met salonfähige (piano)transcripties. Niet zo bij Andrea Voets. Zij plaatst onder andere de baanbrekende sonate van Paul Hindemith op de lessenaar. Verder ook verrassende meesterwerken uit de harpliteratuur van Berio, Britten en Murray Schafer.

Brussels Philharmonic © Bram Goots

za 13 & za 20.06.15 / 20.00 / Concertzaal
Laureatenconcert Koningin Elisabethwedstrijd I & II / Brussels Philharmonic

Ontstaan door en voor de viool gaf de Ysayewedstrijd zijn erfenis door aan de Koningin Elisabethwedstrijd in 1951. In zijn lange bestaan heeft de 'Olympiade van de muziek' memorabele winnaars opgeleverd. Sommigen bleken eendagsvliegers, anderen namen een steile vlucht. De winnaar kan alvast aansluiten in een mooi rijtje met topviolisten.

BESTEL UW TICKETS NU OP

WWW.CONCERTGEBOUW.BE
+32 70 22 33 02 / IN&UIT 17 ZAND 34 BRUGGE

Praat na de voorstelling gezellig na in het Concertgebouwcafé of vertel ons wat u ervan vond op Facebook of Twitter (@concertgebouwbr).

Gezellig tafelen voor of na een voorstelling met een verrassing op vertoon van het concertticket.
www.concertgebouw.be/services.

 Vlaanderen
verbeelding werkt

 west-vlaanderen
de gebreken provincie

BRUGGE

FLUXYS

DeMorgen.

Knack

Klara

COBRA
be

FOCUS|WTV